

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

BERETNING

OM

FREDERIKSBERG SKOLEVÆSEN

FOR AARET 1905—06

FRA

SKOLEDIREKTØREN

FREDERIKSBERG.

J. S. NIELSENS BOKTRYKKERI, NYVEJ 19.

1906.

Udgivet som en del af den pædagogiske Studiesamling
København V.

Børnetallet. Efter Uddrag af de Skolelister, som ledsager Mandtalslisterne, udgjorde det samlede Antal Børn i skolepligtig Alder i Frederiksberg Kommune den 31. December 1905: 11 284 (mod 11 142 Aaret før).

Heraf undervistes:

i Skoler i København	1 467	(	664 Dr. og	803 P.)
i Kommuneskolerne paa Frederiksberg	6 766	(	3 415 Dr. og	3 351 P.)
i anerk. Privatskoler paa Frederiksberg	2 854	(	1 500 Dr. og	1 354 P.)
i Hjemmet og paa lignende Maade . .	184	(	36 Dr. og	148 P.)
uden Undervisning var	13	(	8 Dr. og	5 P.)

Flere af de sidste var syge.

Foruden de anførte 6 766 Børn fandtes der endvidere i Kommuneskolerne 265 Børn under 7 Aar og 272 Børn fra København, i alt 7 304 mod 7 184 den 31. Decbr. 1904. (Omvendt søgtes de københavnske Kommuneskoler af 611 Børn, som var hjemmehørende paa Frederiksberg). I Gennemsnit har der i afvigte Aars Sommerhalvaar været 7 140 og i Vinterhalvaaret 7 292 Børn i Kommuneskolerne.

I de to Skoler, i hvilke der gives Halvdagsundervisning (Skolerne paa Howitzvej og Fuglevangsvej), fandtes den 31. December 1905: 1963 Børn (mod 1928 Aaret før) og i de fem Skoler med Heldagsundervisning (Skolerne paa Niels Ebbesens Vej, Godthaabsvej, Nylandsvej, Solbjærgvej og Lollandsvej) 5 341 mod 5 206 det foregaaende Aar.

Af- og Tilgangen ved de enkelte Skoler har stillet sig saaledes:

	Børnetal d. 1. April 1905	Tilgang					Afgang					Børnetal d. 31. Marts 1906	Børnetal i Gennem- snit af Aaret	
		Fra Hjemmet	Fra off. Skoler paa Frtbg.	Fra andre off. Skoler	Fra priv. Skoler	I alt	Til off. Skoler paa Frtbg.	Til andre off. Skoler	Til priv. Skoler	Udskr. ved Slutn. af skolepl. Alder	Døde			I alt
Skolen paa Howitzvej	1183	153	40	122	7	322	48	140	8	143	5	344	1161	1175
Skolen paa Fugle- vangsvej	754	83	59	109	5	256	28	90	3	98	1	220	790	782
Skolen paa Niels Eb- besens Vej	871	118	15	66	29	228	28	60	12	118	3	221	878	883
Skolen paa Godthaabs- vej	1025	170	41	88	11	310	49	103	13	98	1	264	1071	1066
Skolen paa Nylands- vej	1070	144	34	79	18	275	16	78	33	117	2	246	1100	1088
Skolen paa Solbjærg- vej	959	141	28	66	13	248	41	46	16	107	3	213	993	964
Skolen paa Løllands- vej	1247	221	18	68	16	323	25	123	5	138	5	296	1274	1270
	7109	1030	235	598	99	1962	235	640	90	819	20	1804	7267	7224

Efter Hovedaarsagerne til Af- og Tilgang stiller denne sig saaledes:

Tilgang ved Skolealderens Begyndelse.	Afgang ved Skolealderens Slutning.	Overskud:
1030	839	191
Tilgang fra andre Skoler.	Afgang til andre Skoler.	
697	730	÷ 33

Den samlede Forøgelse i Børnetallet bliver herefter 158. Ligesom de foregaaende Aar skyldes denne forholdsvis mindre Stigning den stærke Afgang til andre Kommuner Skoler.

Skolebygningerne. Foruden de almindelige Vedligeholdelsesarbejder ved Skolebygninger og Inventar foretoges der i afvigte Aar en Udvidelse af Omklædningsrummet ved Solbjærgvejens Skoles Gymnastiksal, og ved Skolen paa Fuglevangsvej opførtes en Tilbygning til Gymnastikhuset, der hidtil havde savnet Omklædningsrum. For om muligt at undgaa nogle af de meget omfattende Reparationer af Varmeapparatet, som det har været nødvendigt at foretage i foregaaende Aar, blev en

Maskinassistent (nu Maskinmester) ved Vandværket antaget for Vintermaanederne som Varmemester ved Kommuneskolerne og skal som saadan føre dagligt Tilsyn med Varmeapparater og Badekedler samt deres Drift, vejlede Skolebetjente og Bademester med Hensyn til Pasningen og foretage mindre Reparationer, alt under Kontrol af Kommunens tekniske Forvaltning. Et Værksted indrettedes til ham i Kælderen i Anneksbygningen ved Godthaabsvejens Skole. Nylandsvejens og Solbjærgvejens Skoler forsynedes med nye Varmeapparater i Anledning af den Opvarmning af disse Skoler med varmt Vand fra Forbrændingsanstalten, der tog sin Begyndelse afvigte Efteraar. Samtidig indrettedes der Brusebad i Solbjærgvejens Skole. Skolen paa Howitzvej blev i Løbet af Sommeren fuldstændig ombygget og udvidet, dels forlænget og dels forsynet med en ny Etage, saa at den nu rummer 24 almindelige Skolestuer foruden 8 Tegnstuer for teknisk Skole i Tagetagen. Endvidere indrettedes i Kælderen Brusebad og Vandklosetter, og for første Gang lagdes elektrisk Lys ind i en af Kommuneskolerne. Medens dette Byggearbejde stod paa, laante Skolen Hus i den tidligere Hospitalsbygning ved Jærnbane-stien. Fra 1. Oktober 1905 toges de nye Lokaler i Brug, og samtidig ophørte Skolevæsenets Benyttelse af den i 1862—63 opførte Skolebygning i Falkoneralleen.

I afvigte Aar maatte Lollandsvejens Skole fremdeles laane Lokale til nogle Klasser i Godthaabsvejens Skole, der atter anbragte en Del af sine Elever i Fuglevangsvejens Skole, medens de to Reservestuer i de Classenske Boliger toges i Brug af Nylandsvejens Skole. Paa disse uheldige Forhold raadedes der Bod ved Opførelsen af Duevejens Skolebygning, der blev færdig i Juni 1906.

Denne Skolebygning afviger en Del fra de ældre Skoler. Det ejendommelige ved den bestaar især deri, at Inspektøren og Betjenten hver har sit selvstændige Hus, der ligger i Hjørnerne af Grunden med Facade mod Vejen, at Gymnastikhuset ligger midt imellem de to Beboelseshuse med Gavlen mod Vejen, at Hovedbygningen er trukket langt tilbage, saa at Lægepladserne ligger foran den, at der bag Hovedbygningen er udlagt Grund til en Skolehav, at Gymnastikhuset rummer to Sale, og at hvert Klasseværelse har sin egen Forstue.

I Kælderen findes Besisningsstue, Brusebad, Kulrum, Kedelrum og Varmekamre, i Stuen Kontor med Forværelse, Lærerværelse, Stue til Samlinger, Lærerindeværelse med Køkken samt 6 Skolestuer; hver af de følgende 3 Etager rummer 8 Skolestuer. Af de 30 Klasseværelser

er Halvdelen paa ca. 141, Resten paa ca. 118 □ Alen. Højden i alle Værelser er $5\frac{1}{2}$ Alen. I Tagetagen findes en Sløjdstue, 2 Tegnestuer og 1 Skolekøkken, hver paa ca. 195 □ Alen. Alle Etageadskillelser er af brandfri armeret Beton efter Hennebiques System. Gulvene er belagt med Linoleum, forsøgsvis er enkelte belagt med Korklinol. Trapperne er brandfri med Trin af ølandsk Kalksten; deres Bredde er $3\frac{1}{2}$ Alen. Trapperummets Vægge er i $2\frac{1}{2}$ Alens Højde beklædt med glaserede Mursten. I Gymnastikhusets underste Etage er Drengenes, i øverste Etage Pigerens Gymnastiksal. Hver Sal har en Gulvflade af 16×30 Alen og er forsynet med Omklædnings- og Redskabsrum, Balkon og Lærerværelse. Paa Legepladserne, der hver har et Areal af ca. 2400 □ Alen, findes Halvtag og Vandklosetter. Legepladserne er belagt med Asfalt og omgivne af Mure, der er beklædt med glaserede Mursten i $2\frac{1}{2}$ Alens Højde. Opvarmning af Skole- og Gymnastikhus sker ved Damp, Belysningen ved Elektricitet.

Efter at denne Bygning er taget i Brug, og efter at der i Sommeren 1906 ved Skolen paa Howitzvej er bygget en ny Gymnastiksal til den, som forud fandtes her, besidder Kommunen i sine 8 Skoler: 186 Klasseværelser, 18 Tegnestuer, 4 Sløjdstuer, 4 Skolekøkkener, 10 Gymnastiksale og 6 Badeanstalter.

Klasser og Timetal samt Børnetal pr. Klasse. Antallet af Klasser og Undervisningstimer ved de enkelte Skoler var følgende:

	Sommerhalvaaret						Vinterhalvaaret					
	Klasser.					Timer	Klasser.					Timer
	å 34 T.	å 30 T.	å 28 T.	å 27 T.	å 24 T.		å 34 T.	å 30 T.	å 28 T.	å 27 T.	å 24 T.	
Skolen paa Howitzvej	"	15	10	11	5	1147	"	13	10	11	7	1135
— — Fuglevangvej	"	8	8	8	3	752	"	8	8	8	4	776
— — Niels Ebbes. Vej.	13	12	"	"	4	898	13	11	"	"	6	916
— — Godthaabsvej	18	13	"	"	6	1146	18	13	"	"	8	1194
— — Nylandsvej	18	13	"	"	4	1098	18	12	"	"	6	1116
— — Solbjærgvej	17	11	"	"	5	1028	17	11	"	"	7	1076
— — Løllandsvej	22	13	"	"	7	1306	22	12	"	"	10	1348
	88	85	18	19	34	7375	88	80	18	19	48	7561
	244 Klasser.						253 Klasser.					

Altsaa har hver Klasse i Sommerhalvaaret faaet 30,2 Timers Undervisning i Gennemsnit og i Vinterhalvaaret 29,8 Timer.

Børnetallet pr. Klasse var i Gennemsnit for Sommerhalvaaret 29,3 og for Vinterhalvaaret 28,8.

I de 3 Hjælpeklasser for forsinkede Børn, der ordentligvis kun skal have halvt saa mange Elever som de øvrige Klasser, fandtes ved Skoleaarets Begyndelse 43 Børn. Tilgangen var 11 og Afgangen 11, saa at Skoleaaret sluttede med 43. Medens man tidligere har ladet de forholdsvis flinkere Børn i Hjælpeklasserne efter et Aars Skolegang eller to gaa over i normale Klasser, lod man dem efter sidste Aarsprøve danne en ny Hjælpeklasse med lidt videregaaende Undervisning, da Erfaring synes at vise, at de forsinkede Børn i Længden kun vanskelig kan følges med normale Børn, selv om disse er yngre.

Børnetallets Fordeling mellem de enkelte Klasser stillede sig saaledes ved Midten af Skoleaaret:

	Halvdagsskoler.	Heldagsskoler.
Afgangskl.		260 5,0 pCt.
6. Klasse	238 12,3 pCt.	781 15,2 —
5. Klasse	386 20,0 —	772 15,0 —
Konfirmandkl.	88 4,6 —	
4. Klasse	353 18,2 —	768 14,9 —
3. Klasse	312 16,2 —	840 16,3 —
2. Klasse	299 15,5 —	881 17,1 —
1. Klasse	254 13,2 —	852 16,5 —

og Gennemsnitsalderen for Børnene i hver Klasse var samtidig:

	Halvdagsskoler.	Heldagsskoler.
Afgangskl.		13,8 Aar
6. Klasse	13,3 Aar	13,2 —
5. Klasse	12,5 —	12,1 —
Konfirmandkl.	13,4 —	
4. Klasse	11,4 —	10,9 —
3. Klasse	10,1 —	9,7 —
2. Klasse	8,8 —	8,7 —
1. Klasse	7,6 —	7,6 —

Det Antal Børn, som forlod Skolen ved Slutningen af den skolepligtige Alder, blev udskrevet fra følgende Klasser:

	Halvdagsskoler.	Heldagsskoler.
Afgangskl.		32,3 pCt.
6. Klasse	50,3 —	58,9 —
5. Klasse	25,2 —	8,8 —
4. Klasse og Konfirmandklasse .	24,5 —	

Nogle enkelte Børn i Heldagsskolernes Afangsklasser var dog overført fra Halvdagsskolernes 6. Klasser.

Undervisningsforhold. Den successive Udvidelse af Gymnastikundervisningen til de lavere Pigeklasser er fortsat afvigte Aar og siden 1. April 1906 naaet til at omfatte ogsaa 1ste Klasserne, saa at intet Barn i Kommuneskolerne nu savner Gymnastikundervisning, for saa vidt dets Helbredstilstand ikke forbyder det. Med indeværende Aar ophører derfor den ekstraordinære Bevilling til Dragter og Gymnastiksko, som i ovennævnte Anledning er ydet de 3 sidste Aar. Men Følgen af at Gymnastiksalene, der oprindeligt kun var beregnet for Drengklasserne, nu benyttes i samme Omfang af Pigeklasserne, har været denne, at ved flere af de Skoler, der kun har een Gymnastiksal, kan samtidig Undervisning af to Klasser i Salen ikke undgaas.

Den frivillige Undervisning i kvindelig Husgerning i de 3 Skolekøkkener paa Sindshvilevej, Fuglevangsvej og Solbjærgvej er benyttet af c. 260 Børn, fordelt paa 14 Hold. Udgifterne ved Driften har udgjort 2976 Kr. 78 Øre, hvoraf Børnene har udredet 1456 Kr. 97 Øre og Kommunen 1519 Kr. 81 Øre foruden Udgiften til Lærersindløns og Brændsel.

Medens de forannævnte mere eller mindre retarderede Børn har været anbragt i 3 Hjelpeklasser i selve Skolerne, har Skolevæsenet betalt for 3 abnorme Børns Undervisning i Aandssvageanstalten paa Gl. Bakkehus (af hvilke 1 udskreves i Aarets Løb med opnaaet 16 Aars Alder) og for 3 svagt begavede og tungthørende Børn i en Døvstummeskole. 6 Børn har gennemgaaet Helbredelseskursus i „Statens Institut for Talelidende“.

Fra Børnenes Bogsamlinger, der tilsammen tæller 5 578 Bind, er der sket 20 742 Udlaan til 1 976 Børn. Disse har bidraget 344 Kr., Kommunen 700 Kr.

De kommunale Fortsættelseskursus for unge Mænd og Kvinder indtil 22 Aars Alderen havde deres 6te Undervisningshalvaar fra d. 1. Oktober 1905 til Udgangen af Marts 1906. Der meldte sig til denne Undervisning 536 Elever: 177 Mænd og 359 Kvinder (med henholdsvis 464, 340, 230, 319 og 356 de foregaaende Aar), af hvilke 43 undlod at møde, saa at Undervisningen begyndte med 493: 162 Mænd og 331 Kvinder, fordelte paa 25 Hold: Almindeligt Kursus i Dansk, Skrivning og Regning 6 (3 for Mænd og 3 for Kvinder), Tysk 5 (2 for Mænd, 1 for Kvinder og 2 blandede), Engelsk 4 (1 for Mænd, 1 for Kvinder og 2 blandede), Bogføring 3 (2 for Kvinder og 1 blandet), Matematik 1 (blandet) og kvindelig Husgerning 6. I Sprog og Bogføring skiltes de viderekomne fra Begynderne. Ligesom forrige Aar blev der endvidere tilbudt de kvindelige Elever, som ønskede det, Undervisning i flerstemmig Sang, og dette Tilbud benyttedes af 80 Piger, delte i 2 Hold. Sangen foregik i Lollandsvejens Skole, Husgerningen i Solbjærgvejens og Fuglevangsvejens Skolekøkkener, den øvrige Undervisning i Nylandsvejens og Fuglevangsvejens Skoler. Til Undervisning i Husgerning, der fandt Sted første Gang i afvigte Vinter, havde man rent skønsmæssig beregnet 2 Hold, men Tilstrømningen blev saa stor, at der maatte oprettes 6 Hold. To af disse fik Undervisning om Eftermiddagen, de andre om Aftenen ligesom alle de øvrige Hold. Undervisningen i Sang modtog Eleverne 1 Gang, i Husgerning 2 Gange om Ugen, de øvrige Hold 3 Gange. For disse var der ialt 67 Undervisningsdage. Undervisningen blev meddelt af 21 Lærere og 14 Lærerinder, af hvilke 25 havde Ansættelse ved Kommunens Skolevæsen.

Ligesom de foregaaende Aar gik Elevantallet stadig nedad i Vinterens Løb, saa at det ved Slutningen af hver af de 6 Maaneder udgjorde henholdsvis 472, 451, 423, 397, 376 og 350. Afgangen, der i det hele udgjorde 29 pCt. (39 for Mænd og 24 for Kvinder), var større end de 4 foregaaende Aar, dog med betydelig Forskel mellem de enkelte Hold. Husgerning og Bogføring havde yderst ringe Afgang. Omvendt var der et Sproghold for Mænd, som begyndte med 16 og stadig gik nedad, saa at det i Januar kun talte 5 Deltagere, hvorfor det hævedes, og de faa Elever fordeltes paa andre Hold. Ogsaa Skole-

besøget var mindre godt end forrige Aar, som det fremgaar af følgende Angivelse af Forsømmelserne, udtrykt i Procent af Skoledagene.

	Mænd.		Kvinder.	
	I alt	Efter Fradrag af Sygdom	I alt	Efter Fradrag af Sygdom
1904—05	9,6	4,8	6,5	2,8
1905—06	8,6	5,8	6,5	3,2

Mellem de enkelte Hold varierede Forsømmelserne fra 1 til 19 pCt. Det bedste Skolebesøg fandt Sted paa de samme Hold, hvor Afgangene var mindst, nemlig Bogførings- og Husgerningsholdene, i hvilke Interessen gennemgaaende var stærkest. Overhovedet er den betydelige Afgang, de talrige Forsømmelser og den ringe Tid, som mange Elever, især de mandlige, har til deres Forberedelse, væsentlige Hindringer for Fremgangen.

Af Eleverne havde 82 Friplads, medens de øvrige hver betalte 3 Kr. i Skolepenge.

Udgifterne udgjorde ialt 8 501 Kr. 86 Øre. Efter Fradrag af Elevernes Skolepenge kom heraf 7 268 Kr. 86 Øre til Udgift for Kommunen.

Den af Kommunen støttede tekniske Skole for Haandværkslærlinge og Svende, der siden 1899 har været anbragt i Lollandsvejens Skole, fik ved Ombygningen af Skolen paa Howitzvej Lokale i dennes Tagetage, indrettet til Tegnebrug og forsynet med fortrinlig Belysning (indirekte elektrisk Lys). Den blev i sidste Vinter søgt af 283 Elever i 12 Klasser med 14 Lærere. Dens Indtægter udgjorde i Skolepenge 2 508 Kr., af Staten 1 800 Kr. og af Kommunen 1 000 Kr. foruden Lokale og Belysning. Der tilstodes 30 Elever hel og 14 Elever halv Friplads.

Forhandlingerne om Oprettelse af en kommunal Mellemskoleundervisning blev i afvigte Aar fortsat i Kommunalbestyrelsen og i det af denne og Skolekommissionen nedsatte Fællesudvalg uden endnu at have ført til et endeligt Resultat.

Skolebesøget.

Skoleforsømmelserne, fordelte paa hele Børnetallet og beregnede i Procent af de skolepligtige Dage, har udgjort:

	I alt.	Efter Fradrag af Sygdom.
Skolen paa Howitzvej	4,8	0,7
Skolen paa Fuglevangsvej	5,5	0,6
Skolen paa Niels Ebbesens Vej:		
Heldagsklasser	4,1	0,24
Halvdagsklasser	4,9	0,3
Skolen paa Godthaabsvej:		
Heldagsklasser	5,0	0,2
Halvdagsklasser	4,5	0,3
Skolen paa Nylandsvej:		
Heldagsklasser	4,6	0,3
Halvdagsklasser	4,7	0,4
Skolen paa Solbjærgvej:		
Heldagsklasser	4,1	0,4
Halvdagsklasser	5,1	0,5
Skolen paa Lollandsvej:		
Heldagsklasser	4,2	0,3
Halvdagsklasser	5,4	0,3

I Skolebøder er der betalt 86 Kr. 53 Øre for 186 Dages Forsømmelser af 9 Børn. Paa et enkelt af disse falder over Halvdelen af Bøderne.

Med de 2000 Kr., som afvigte Aar uddeltes i Flidsbelønninger til 105 Børn, der efter Konfirmationen forlod Skolen, ophører Uddelingen af disse Belønninger til Børn, som har udmærket sig ved stadig Skolegang, Flid og god Opførsel. Anledningen hertil er denne: Saa længe Flidsbelønningerne udrededes af Skolens særlige Fond, der havde sin Hovedindtægt af de „Skolepenge“, som ifølge Lov af 8. Marts 1856 erlagdes af en Del af Børnene, brugtes der i dette Øjemed indtil 3 700 Kr. om Aaret; men da Lov af 24. Marts 1899 afskaffede de nævnte Skolepenge, opførtes der paa Budgettet kun 2 000 Kr. til Flidsbelønninger, og dette Beløb har holdt sig uforandret, skønt Børnetallet siden den Tid er vokset anseligt. Herved blev Procenttallet af de Børn, som

kunde faa Flidsbelønning, formindsket i en saadan Grad, at det blev yderst vanskeligt at foretage et retfærdigt Udvalg, og der klagedes i de senere Aar baade fra Lærerpersonalets og Hjemmenes Side over, at der maatte nægtes Flidsbelønning til Børn, der var lige saa berettigede som de, der modtog den. Da det tilmed antoges, at Skolen i Almindelighed nu havde saa stor Autoritet overfor Hjemmene og disse som Regel saa megen Sans for deres Børns Undervisning, at der ikke længer trængtes til en saadan Støtte for god Skolegang og Opførsel, som Flidsbelønningerne havde været ved deres Indførelse 1872 og i en Række følgende Aar, besluttede Skolekommission og Kommunalbestyrelse i Tilslutning til en Udtalelse fra det fælles Lærerraad, at der ikke længer skulde opføres nogen Bevilling paa Budgettet til Flidsbelønninger, men at paa-gældende Beløb overførtes til Kontoen „Kirtelsyge Børns Kystophold“.

Af de Legater, der er knyttet til Kommuneskolerne, har 2 Drengene faaet Justitsraad Priemes og Hustrus Skolelegat (100 Kr.), 1 Pige Docent N. J. Fjords Legat (42 Kr.) og 1 Dreng Enkefru P. M. Schulstads Legat (35 Kr.).

Af følgende Oversigt fremgaar Antallet og Fordelingen af de Skolebørn, som den 1. Maj d. A. var sysselsat med erhvervsmæssigt Arbejde uden for Hjemmet:

	Antal Skolebørn.			Procent af Skolebørn.		
	Fabrik-arbejde	Byærinder og lign.	I alt	Fabrik-arbejde	Byærinder og lign.	I alt
Halvdagsskolerne:						
Drengene	29	203	232	3,0	20,7	23,7
Piger	10	124	134	1,0	12,3	13,3
Heldagsskolerne:						
Drengene	34	325	359	1,2	11,3	12,5
Piger	9	164	173	0,3	6,0	6,3

Ved de herværende Mælkeforsyninger havde 127 Drengene fra Frederiksberg Kommuneskoler Arbejde (mod henholdsvis 90, 87, 114 og 156 de 4 foregaaende Aar).

Børnenes Opførsel giver Anledning til følgende Bemærkninger.

Skolernes Internater har været benyttede i 44 Dage til Anbrining af skulkende og vagabonderende Børn. Ved Aarets Begyndelse

var 5 Børn anbragt paa Opdragelsesanstalter for Skolevæsenets Regning. Af disse afgik 1 paa Grund af Alder. Der bortsendtes i Aarets Løb 16, deraf 14 paa Grund af daarlig Opførsel og 2, som ønskedes fjernede fra uheldige Forhold i Hjemmet. De 5 bortsendtes ved privat Forsorg, 4 af Foreninger og 7 ved det ifølge Lov af 14. April 1905 om Behandling af forbryderiske og forsømte Børn og unge Personer fra 1. Oktober 1905 oprettede Værgeraad. Til Medlem af dette valgtes af Lærerpersonalet ved de herværende kommunale Folkeskoler i Henhold til Lovens § 4 Skoleinspektør Fr. Nørgaard og som Suppleant Lærerinde Frøken Kirstine Krebs. Til Værgeraad eller Dommer er afgivet Erklæring fra Skolerne i 24 Tilfælde.

Sundhedsforhold m. m. I de 3 Badeanstalter, som var i Brug afvigte Aar, blev der tilsammen givet 66 468 Brusebade til Børn fra alle Skoler. Af Drengklasserne har i de enkelte Skoler fra 95,5 til 98,1 pCt. og af Pigeklasserne fra 87,8 til 91,4 pCt. af Børnene benyttet Skolernes Badeanstalter. I Gennemsnit har hvert af de badende Børn faaet 15 Bade i Løbet af Aaret. Antallet af Bade vilde have været en Del større, hvis ikke Badeanstalten i Nylandsvejens Skole havde maattet lukkes i en Maaned paa Grund af Indlægningen af det nye Varmeapparat.

Det Antal Børn her i Kommunen, som ved Indrømmelse fra Befordringsautoriteterne fik fri Rejse med Jærnbaner og Dampskibe til Udflugter i Sommerferien 1905, udgjorde 3 110. Det af den herværende Lærerforening med Støtte af Kommunen opførte Feriehjem ved Kongsøre blev taget i Brug afvigte Sommer.

I det sidstnævnte Tal var indbefattet 126 kirtelsyge Børn, som anbragtes ved Sjællands Nordkyst i Sommerferien for de paa Skolevæsenets Budget i dette Øjemed bevilgede Midler (94), ved Understøttelse af Fru Kines Legat (20), af en Sygekasse (4) og for Fattigvæsenets Regning (8).

Indtægterne af Skolevæsenets særlige Fond, der bestaar i Skolebøder og Renter af Fondens Kapital, er anvendt til at støtte Skolerejser med de ældste Klasser, især til historisk interessante Steder. Der foretoges 56 Udflugter (til Roskilde, Frederiksborg, Kronborg, Lyngbymusæet, Lund, Sorø og Jægerspris) med 1503 Børn, hvilket var 88 pCt. af vedkommende Klassers Børnetal. De øvrige Børn i disse Klasser forhindredes ved Fabrikarbejde eller Bygang i at deltage i Ud-

flugterne. Skolens Tilskud var 360 Kr. 93 Øre eller i Gennemsnit 6 Kr. 45 Øre pr. Klasse.

Bespisningen af trængende Skolebørn med Middagsmad i Vintermaanederne er foregaaet paa samme Maade som i de foregaaende Vintre. De frivillige Bidrag er alene anvendt til Indkøb af Fødevarerne, medens Kommunen har afholdt Udgifterne til Madens Tillavning i Køkkenet paa Sindshvilevej og Transport til Skolerne. Der blev i sidste Vinter bospist c. 1100 Børn 3 Dage om Ugen, og i de 62 Dage, Bespisningen varede (10. Januar—24. Marts), udleveredes 34 162 Portioner, som kostede ialt 5 158 Kr. 56 Øre eller 15 Øre pr. Portion.

De 3 Skolelæger har i det forløbne Aar aflagt et Besøg hver Uge i de dem tildelte Skoler paa en forud bestemt Tid for at undersøge de Børn, der fremstilledes for dem, og naar disse fandtes syge, henvist dem til at søge privat Lægehjælp eller til Klinikker, især Poliklinikken i Falkoneralleen; ligeledes i foreliggende Tilfælde afgjort, om Børn kunde deltage i Gymnastik, om der var Smittefare ved Hudsygdomme m. m. Desuden har de foretaget Undersøgelser af de i Forberedelsesklasserne indskrevne Elever med Hensyn til deres Sundheds- og Ernæringstilstand samt Syn og Hørelse, ligeledes af de kirtelsyge Børn, der indstilledes til Kystophold. Skoletandlægen, der møder 2 Dage om Ugen skiftevis paa alle Skolerne, har i afvigte Aar behandlet 206 Børn i Howitzvejens, 250 i Fuglevangsvejens, 145 i Niels Ebbesens Vejs, 359 i Godthaabsvejens, 360 i Nylandsvejens, 313 i Solbjærgvejens og 225 i Lollandsvejens Skole, ialt 1858 Børn.

I Henhold til Lov af 14. April 1905 om Foranstaltninger til Tuberkulosens Bekæmpelse § 9 og Min. Cirk. af 26. Juni s. A. affattede Kommunalbestyrelse og Skolekommission en Vedtægt for Renholdelse af Frederiksberg Kommuneskoler, der under 30. Aug. 1905 stadfæstedes af Skoledirektionen. I denne Vedtægt var den væsentligste nye Bestemmelse denne, at foruden den hidtil bestaaende ugentlige Gulvask med Sæbevand indførtes en daglig Overtørring af Gulvene med vaad Klud. Vedtægten traadte i Kraft afvigte 1. November, og til at besørge det betydeligt forøgede Arbejde ved Renholdelsen antog Inspektøren ved hver Skole nogle Rengøringskoner, der lønnes med en vis maanedlig Betaling pr. Skolestue. I denne Anledning forhøjedes de paa Konto F til Renholdelse opførte Beløb for indeværende Aar til henimod

den 3dobbelte Størrelse mod Aaret forud. Men som Vederlag for denne anselige Udgiftsstigning har Skolerne ogsaa opnaaet et i hygiejnisk Henseende værdifuldt Gode. Fra samme Tidspunkt fordres det i Overensstemmelse med den anførte Lov, at enhver Funktionær, der ansættes ved Skolevæsenet, skal tilvejebringe Lægeattest for, at han ikke lider af smittefarlig Tuberkulose i Lunger eller Strubehoved.

Lærerpersonalet har i afvigte Aar undergaaet følgende Forandringer. Lærerinderne Frk. H. Nissen, Frk. E. Døllner og Fru F. Herlev entledigedes efter Ansøgning, de to første paa Grund af Svagelighed, den sidste for at gaa over i anden Livsstilling. Af nye Embeder oprettedes 1 Inspektør-, 2 Lærer- og 3 Lærerindepladser. Overlærer P. Jerndorff-Jessen udnævntes til Inspektør, Lærerne K. Petersen og P. Petersen til Overlærere og Lærerinde Frk. Elisabeth Hansen til Overlærerinde. 9 nye Timelærere og Timelærerinder antoges, dels til nye Klasser og dels til Erstatning for de afgaaede.

Den 1. April 1906 talte Lærerpersonalet 237 Personer. Af disse var

93 fast ansatte Lærere
119 — — Lærerinder
6 Timelærere
19 Timelærerinder
237

Desuden findes der en fast Vikar ved hver Skole.

Ved Skolevæsenet fungerer endvidere en Økonoma (tillige Lærerinde i kvindelig Husgerning), 8 Skolebetjente, 1 Bademester, 2 Badekoner og 1 Varmemester.

I afvigte Aar besørgedes Undervisningen saaledes:

	Ved Lærere.	Ved Lærerinder.
I Sommerhalvaaret	3351 Timer	3371 Timer
I Vinterhalvaaret	4024 —	4190 —

Paa Grund af Sygdom blandt Lærerpersonalet har Skolevæsenet i samme Aar afholdt Udgift til Vikariat i følgende Omfang:

For Lærere	For Lærerinder	Ialt
5 139 Timer	9 429 Timer	14 568 Timer,

hvilket udgør 3,8 pCt. af Lærernes og 5,7 pCt. af Lærerindernes samlede Timetal.

Foruden de Møder, som er holdt af Lærerraadene ved de enkelte Skoler, har det fælles Lærerraad i afvigte Aar været samlet 2 Gange. Med Inspektørerne har Direktøren holdt 8 Møder.

Lærerpersonalets Bogsamlinger talte ved Aarets Slutning 1484 Bind.

Lærerlønningerne. Den 1. April 1906 fordelte det faste Lærerpersone sig saaledes paa de forskellige Lønningstrin:

Skoleinspektørerne

6 à 3 600 Kr.	} foruden Bolig, Brændsel og Belysning
2 à 3 200 —	

Overlærerne

8 à 3 300 Kr.

Lærerne

18 à 3 000 —
9 à 2 700 —
10 à 2 400 —
10 à 2 150 —
11 à 1 850 —
6 à 1 550 —
13 à 1 050 —

Overlærerinderne

8 à 1 950 —

Lærerinderne (for 24 Timer)

14 à 1 650 —
9 à 1 500 —
10 à 1 400 —
13 à 1 300 —
26 à 1 200 —
22 à 1 100 —
17 à 700 —

For Timeløn besørgedes

1605	Timer	à	60	Øre
140	—	à	70	—
24	—	à	90	—
57	—	à	108	—
24	—	à	124	—
24	—	à	143	—

(De 4 sidste Sætsler oppebæres i Henhold til Skoleplanens § 23, 2det Stykke).

Desuden oppebar Lærere (Lærerinder) for Timer i særlige Fag et Tillæg af 15 Øre for 544 Timer.

Udgiften til Skolevæsenet har i afvigte Aar efter Fradrag af de Refusioner, der ydes af Foreninger og andre, som benytter Skolernes Lokaler, udgjort 573 816 Kr. 93 Øre mod budgetteret 562 600 Kr.

Overskridelserne hidrører for Lønningernes Vedkommende fra den betydelige Vikarudgift, paa Brændselskontoen fra det nye Opvarmningssystem i Nylandsvejens og Solbjærgvejens Skoler og paa Bygningskontoen fra en Række til Dels uforudsete Vedligeholdelsesarbejder. Indførelsen af daglig Gulvvask i Midten af forrige Skoleaar var ikke forudsat ved Budgettets Affattelse, hvorfor Udgiften til Renholdelse maatte blive større end anslaaet, og endelig medførte den stærke Tilgang af Elever paa de kommunale Fortsættelseskursus en Overskridelse paa denne Konto.

Af den anførte Udgift er der i Henhold til Lov af 29. Marts 1904 § 32 refunderet Kommunen 56 012 Kr. 51 Øre som Statskassens Tilskud til Lærerlønningerne og ifølge samme Lovs § 27 3 538 Kr. 80 Øre som Skolefondens Bidrag til Vikarudgiften. Herved synker Kommunens Udgift til Skolevæsenet til 514 265 Kr. 62 Øre. Fordeles denne Udgift paa Børnetallet i Kommuneskolerne (efterat man har fradraget Udgifterne til teknisk Skole, Fortsættelseskursus og Pensioner som ikke vedrører de skolesøgende Børn) bliver det for hvert Barn 69 Kr. 16 Øre af Kommunen og 8 Kr. 15 Øre af Stat og Skolefond. (Hvis man medtager den til Renter og Afdrag af Skolebygningerne budgetterede Sum, stiger Udgiften pr. Barn med 6 Kr. 27 Øre).

Privatskolernes Antal formindskedes i 1905 med Adolf Langsteds, der forenedes med Henrik Madsens Skole. Fru O. Meyers Skole

overgik til Frk. H. Hammer. Ved Slutningen af Aaret fandtes følgende 35 anerkendte Privatskoler i Kommunen (foruden Privatundervisning i Børnehjem og andre Steder):

	Antal Elever		Fra Frederiksberg i skolepligtig Alder	
	Dr.	P.	Dr.	P.
A. Skoler for Drengene.				
Frederiksberg Latin- og Realskole (L. N. H. Otterstrøm), Hollændervej 5	416		232	
Henrik Madsens Latin- og Realskole, Filippavej 1	223		63	
Schneekloths Latin- og Realskole og Hertz's Forberedelsesskole, Værnedamsvej 13 A	503		254	
Slomanns Latin- og Realskole (P. Elmqvist), Jak. Dannefærdsvej 3	231		72	
Det danske Selskabs Skole (C. N. Starcke), Forchammersvej 18	322	22	173	14
L. Clausens Realskole. Aaboulevard 21	66		38	
Frederiksberg Realskole (O. Mynster og H. P. Physant), Frederiksberg Allé 22	191		95	
H. Gregersens Skole, H. C. Ørsteds Vej 65—67 .	184		101	
Frederiksberg Borger- og Realskole (S. Nielsen), Bredegade 6	120		112	
M. Lundings Forberedelsesskole, Amicivej 19 . .	136		97	
B. Skoler for Piger.				
Fru Hedevig Baggers Skole, Vodrofsvej 56 A . .	12	52		40
Frk. M. Bobergs Skole, Frederiksberg Allé 8 . .	5	80		46
A. Brønnicke-Hansens Pigeskole, Amalievej 20 . .	9	116		93
Fru M. Clausens Skole, Aaboulevard 21		64		34
Fru R. Frimodt-Møllers Skole, H. C. Ørsteds Vej 68	8	68	3	41
Frk. F. Giersings Skole, Hollændervej 22		24		17
St. Joseph Søstrenes franske Skole, Frbg. Allé 17	4	97	2	60
Frk. Kruses Skole (Frk. L. Jensen), Frbg. Allé 16		391		236
Frk. J. Leerbech og Frk. S. Milos Skole, H. C. Ørsteds Vej 7 B		175		110
Frk. Lønborgs Skole (A. og M. Barfod), Frederiksberg Allé 22		189		99
At overføre . . .	2430	1278	1242	790

	Antal Elever		Fra Frederiksberg i skolepligtig Alder	
	Dr.	P.	Dr.	P.
Overført . . .	2430	1278	1242	790
Frk. D. Niensens Skole, Bredegade 7		97		87
Frk. E. Rasmussens Skole, Bille Brahes Vej 8 . .		31		26
Frk. M. Rousings Skole, Madvigs Allé 16		51		47
Frk. J. Sachmanns Skole, Allégade 6		47		37
Frk. A. Tiemroth og V. Schmidt-Phiseldecks Skole, H. C. Ørsteds Vej 29	10	126		68
Frk. M. Skoglunds Skole, Svanholmsvej 5		20		13
J. H. Teisens Skole, Doktor Priemes Vej 3 . . .	5	132		90
C. Skoler for Dreng og Piger.				
Billes Forberedelses- og Realskole, H. C. Ørsteds Vej 69	120	58	49	30
Børnehjemmet Godthaabs Skole, Kongensvej 4 . .	77	19	74	18
Frk. H. Hammers Skole, Bogøvej 7	18	32	14	29
St. Mariæ Skole, Boyesgade 8	107	121	44	33
Frederiksberg Borger- og Realskole (A. Paulsen), Gl. Kongevej 139	64	71	54	46
Frk. Pechüles Skole, Roskildevej 91	7	35	3	7
Syvendedags Adventisternes Skole, Margrethevej 5	6	15		2
Frk. M. og N. Vendts Skole, Vinkelvej 3	31	39	20	31
	2875	2172	1500	1354